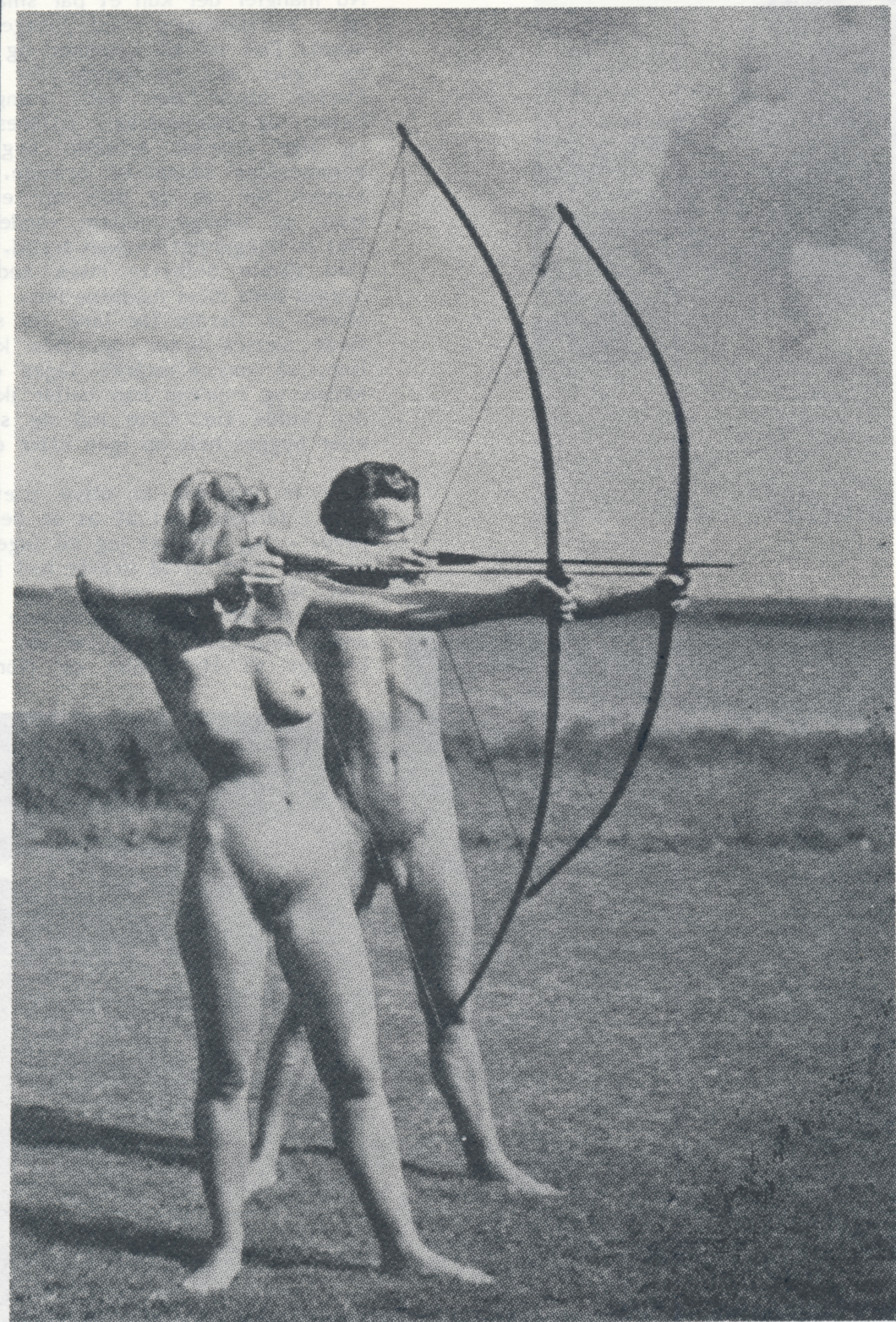

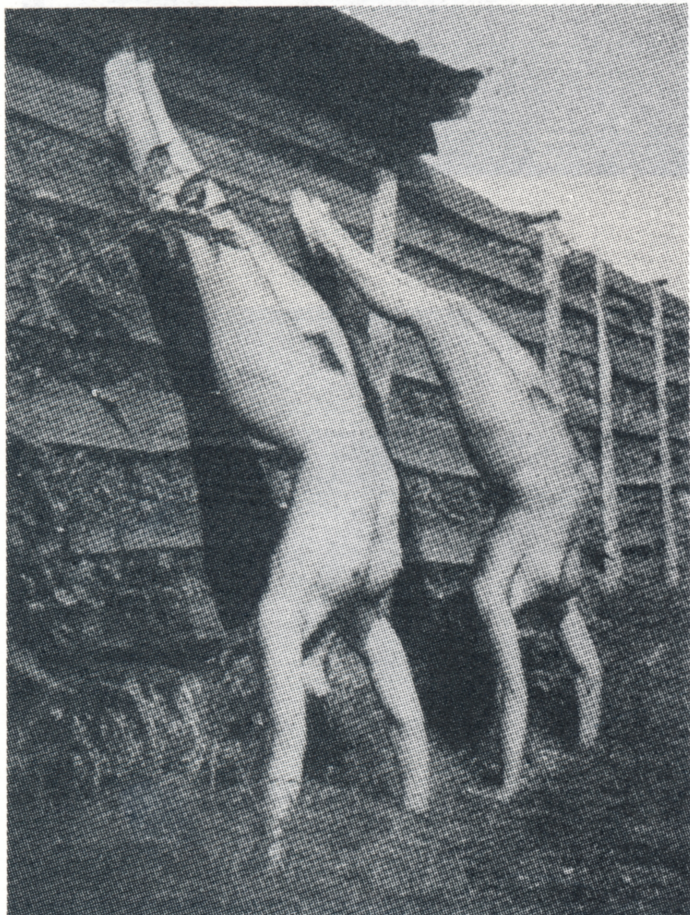
SOLSPORTEN

Det var i sidste øjeblik. Der er netop brudt et forrygende uvejr løs over fjorden. Det stormer og regner og tordner. Jeg skynder mig at søge tilflugt i Vikingehallen. Det er der mange andre, der har gjort. I pejsen buldrer ilden lysende og lystigt. Her er en tæthed af varme og fællesskab, krydret med en duft af kaffe og kager. Det bliver til en improviseret mik med medbragt. Mik er et ord, der er lånt fra Grønland. På Hyldeholm betyder det, at alle øens beboere om aftenen samles omkring diverse lækkerier, sange og optræden. Jeg mindes ikke en eneste mik uden sang. Bedst passede selvfølgelig sangen "Du danske sommer jeg elsker dig", så den blev sunget hver gang. Især linerne "kun klædt i solskin og brunet hud" fik en til at tro, at den var skrevet til Hyldeholm. Nu er det altså eftermiddag, men der mikkes alligevel. Efter et par timer har solsportsmenneskene fået nok af at sidde indendørs, og selv om det stadig regner, løber de ned til broen for at gå i vandet.

Sport og solbad

Endelig bliver det godt vejr igen, og skønt den danske sommer så ofte svigter, så elsker vi den jo, når den er der. Den bliver da også udnyttet fuldt ud her. Lige meget hvorfra og hvor kraftigt det blæser, så er der et sted med læ. Ind i mellem er der endda et lille hul i skyerne, så solen lige akkurat kan omslutte sin ø. Så får solbaderne travlt.

Nøgne og brune ligger de overalt, hvor der er rart at være. Hver en lysstråle skal udnyttes, og mens de voksne læser og sover og snakker, leger børnene rundt omkring på øen. De spiller bold, leger skjul, fisker, kaster med ringe, gynger, sejler eller svømmer. Det er søde børn, der ikke kan finde på at hælde koldt vand ud over de sovende forældre.

Men der er mange andre aktiviteter end at solbade og vandbade:

I begyndelsen blev der skudt med bue og pil og kastet diskos. Disse discipliner blev senere afløst af volleyball, badminton og små fodboldkampe på sportspladsen. Til gengæld holdt gymnastikken aldrig op. Kun blev den frivillig, hvor den i starten var obligatorisk. Morgen og eftermiddag mødtes man til fællesgymnastik dirigeret af Søren Sørensen, der jo er uddannet gymnastiklærer. Der blev lavet lange øvelsesserier, hvor hver en muskel, hver en sene blev strukket og trænet. Solen var kun en del af sundheden. Gymnastik og svømning havde lige så stor betydning. Det er jo derfor Hyldeholm er en solsportsø. Der blev da også sprunget og dykket ude for enden af broen, og i godt vejr krydsede hele flokke af nøgne mennesker sejltrenden på vej til tårnet eller den anden side af fjorden. Lige meget hvordan vejret er, er der nogen der går i vandet her.

Sejlsport

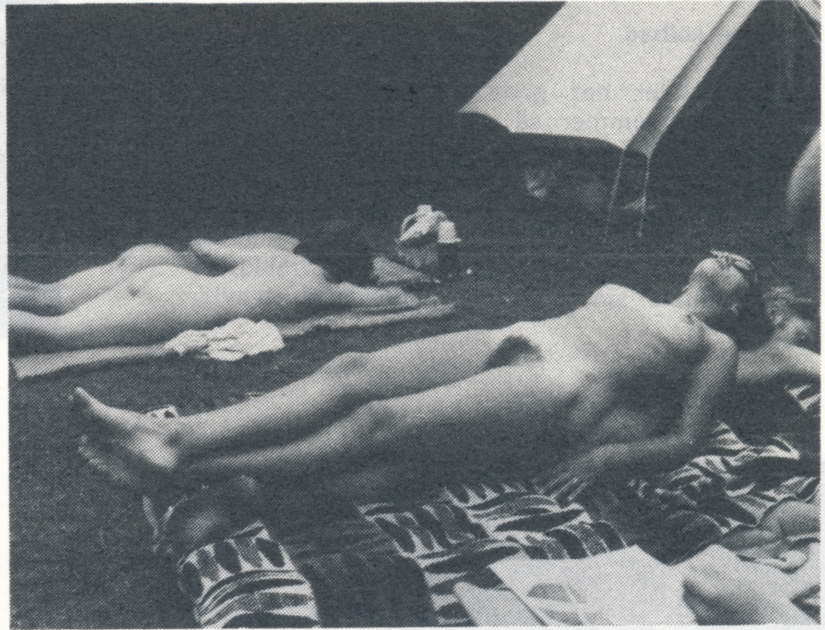
Men vandet inspirerer ikke kun til svømning. Kajakroning, almindelig roning og sejlsport blev dyrket af alle medlemmerne. Næsten alle havde deres egen kajak, og hvis de ikke havde det, kunne de låne en. I stille vejr blev det ofte til dagsture op - eller ned ad fjorden, og det hændte, at der blev arrangeret længere ture, hvor man overnattede undervejs. Børnene, der svømmede før de gik, og roede før de kunne cykle, kunne i timevis pagaje rundt om øen. Selv i stærkt blæsevejr var der vovehalse, der roede ud imod vinden. Det sværeste kom, når der skulle vendes. Så blev man nødt til at lægge siden til bølgerne. Den gang var der ikke noget, der hed redningsvest, men solvennerne kendte fjorden, og de svømmede godt. Desuden undlod de at kæntre, hvis det var muligt. Når de mindre børn skulle med ud på tur, blev der sejlet i robåd. Ganske vist kom man ikke så langt, men der var talrige besøgs-mål inden for rækkevidde: Kølholmen med tusindvis af ynglende fugle og et forladt spøgelsehus neden for den mægtige bakke, engen med et mylder af blomster og insekter, Åsen som man kunne klatre op på og se langt fra, og Svaleklinten, hvor det var for farligt at klatre ned, Mosen osv. osv. Børnene elskede disse ture, og de voksne elskede, når deres børn var glade, så det blev til mange udflugter i robåd.

Der har også altid været sejlbåde på øen. De voksne sejlede selvfølgelig lange ture i mellemstore både, mens børnene nøjedes med at sejle rundt i små optimistjoller. Hvis vindsurfbrættet havde været opfundet dengang i Hyldeholms storhedstid, havde det givetvis vundet stor udbredelse.

For mange familier er det blevet en tradition, at ro rundt om øen i stille vejr om aftenen, for at nyde nattens begyndende fred.

Festerne

Regelmæssigt blev der afholdt fester. Pinse-

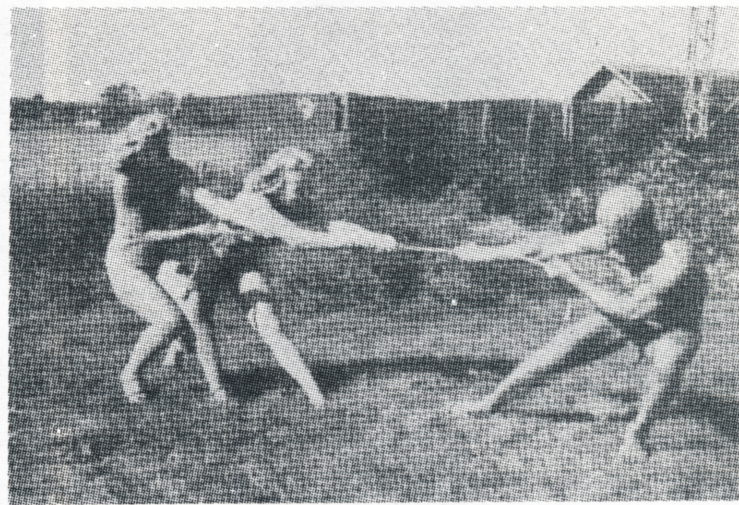
fester, juleaften, kongresmøder og Sct Hans fester. Især de sidste gør et stort indtryk på børnene. I stedet for at tænde bål, hvad der er blevet afskaffet pga. brandfaren står alle bådene ud over det mørke fjordvand. Pyntede med farvede papirslamper sejler de rundt mellem hinanden. Her begynder alle at synge, og i den stille nat, forenes de gæve vikinger i Sct Hans sangen, der fuldstændigt synes at fylde det lydhøre himmelrum. Til de større fester bliver der afholdt kapsvømning, sækkevæddeløb, flødebollespining fra et vandbad, og meget andet. Til tider har der været mere end 80 deltagere ad gangen til disse arrangementer.

En helt anden type af fornøjeligheder er de spontane eller de ufrivillige, som da Eila en dag roede ind til Frederikssund for at købe ind. I tankesløshed, og fordi det - der er naturligt på øen - ikke er naturligt andre steder, glemte hun helt at tage tøj med. Kun med et tørklæde om hovedet ankom hun til Frederikssund. Heldigvis kunne hun lige akkurat dække det fornødne, og hun nåede uden at blive anholdt, at komme ind i en tøjforretning og købe et par bukser og en skjorte.

Eller turene ned over engen. De var måske nok uhyggelige, fordi tyren var vild og køerne nysgerrige, men alligevel var det morsomt, når kusinen, der aldrig havde set en ko før, skreg i vilden sky og løb ud i vandet, mens faderes støvle hang fast imellem tuerne. Tyren planlagde forundret sit angreb på moderen og de resterende børn. Det havde sin egen charme, og man skulle over marken. Der var ingen vej uden om. Cyklerne måtte trækkes og bæres, og det hændte at køerne havde ædt sadlerne, når ejerne kom tilbage.

Livet uden for øen

Det er nu langt fra alle aktiviteter, der foregår på Hyldeholm. Medlemmerne samles regelmæssigt vinteren igennem. I begyndelsen blev der dyrket vintergymnastik en gang om ugen. Her var fremmødet stort, og arrangementet varede i en årrække. Senere bliver det afløst af vintersvømningen. Til dette formål lejes en svømmehal. For tiden er det Gladsaxe Svømmebad, og her er det kun nødvendigt med ét omklædningsrum og én sauna. Vintersvømningen er tilrettelagt af Nordisk Solsport, og der kommer gæster fra alle foreningerne.

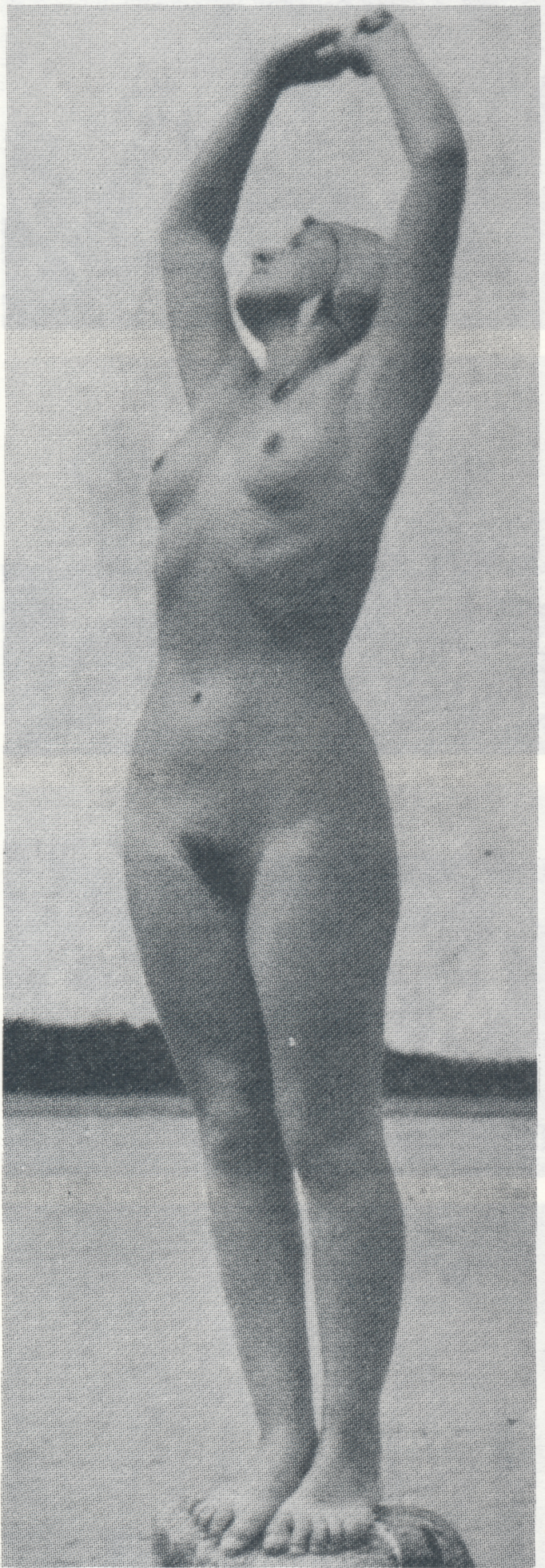
Men der er også sol om vinteren. Især i Norge. Derfor afholdes der hvert år en skitur til Norge for de interesserede. Her har Søren og Eila for mange år siden fundet det bedst egnede skisportssted for danskere.

En gang om året på Kristi Himmelfartsdag tager Nordisk Solsport afsted for at besøge en af de mange danske øer. Efterhånden er alle inden for rækkevidde besøgt, og foreningen er begyndt forfra.

Flere gange om året afholder foreningens medlemmer på skift møder, diasaftener og foredragsaftener. Oftes indledes aftenen med en vandretur i omegnen. Bagefter mikkles der, og så åbnes mødet. Vinterperioden er langt fra en inaktiv tid for medlemmerne.

PIONERERNE

Nordisk Solsport har altid været en meget aktiv forening, og selv om både den og Hyldeholm er små, har de haft stor betydning. Det er ganske vist umuligt at vurdere betydningen objektivt, for hvem siger ikke at andre ville have udført pionerarbejdet, hvis ikke Søren og Eila m.fl. havde gjort det? Heldigvis er spørgsmålet ligegyldigt. Det vigtigste er, at det i høj grad er gået, som de første naturister ønskede:

Nøgenhed er blevet almindeligt og naturligt. Sport, gymnastik og svømning har fået stor udbredelse og betydning.

Vegetarismen har udviklet sig til at omfatte flere og flere.

Kollektivismen er nu både almindelig og velansket.

Det kan være svært at forestille sig, hvor alternativt Nordisk Solsport var.

Naturisme var bestemt ikke almindeligt. Det blev af offentligheden opfattet som en ugudeligt, umoralsk og unaturlig (nærmest dyrisk) aktivitet. Præster m.fl. moraliserede mod fænomenet, mens journalister o.a. fantaserede frit over den moralske dekadence, uden at indse, at det netop var deres egne fantasier, de jonglerede med.

Hyldeholm var dengang berømt. Nudistøen eller nøgenøen som den hed i folkemunde, trak folk til sig, som var det fluer. I Skuldelev Havn samledes i weekenderne en skare af mennesker, som med kikkerter og øjne på stilke prøvede at få øje på de nøgne kroppe. Øverst oppe på Åsen, stod der endda en mand med en stor fold-ud-kikkert. Et kig kostede 25 øre, og forretningen gik strygende. Når vi - nudisterne - skulle derover, stirrede de forargede og nysgerrige på os. Deres blikke klædte os af til skindet.

Det var selvfølgelig ikke rart.

Ikke en gang ude på øen, kunne vi være i fred. Hyldeholm var søndagsmålet for motorbåde, sejlbåde og robåde. De kredsede rundt om øen som katten om den varme grød. Heldigvis hændte det at lykken vendte:

Omkring øen, lå der under vandet skjulte banker og sten, og ind i mellem glemte udsigtsmanden at holde øje med vandet. Det kunne ske, at båden pludselig stod fast. Nu var det naturisterne, der stimlede sammen inde på land for at se på, og når passagererne havde opgivet at få båden flot, fik de lov til at komme i land. Imens blev sagen ordnet. Nu var det pludselig tilskuerne, der stod der flove og rødme.

Måske smed de selv tøjet. Det hjalp lidt. Måske fik de slet ikke lov til at komme i land med tøj på.

Udbredelsen

Det var ikke kun på øen kampene fandt sted:

Efterhånden som der kom flere naturistpladser i Danmark vandt ideen om at gå uden tøj større og større udbredelse. Der blev aktioneret for fribadestrande rundt omkring i landet. Under pressens bevågenhed ankom naturisterne til den udvalgte strand. Her smed de tøjet og gik i vandet. Det kom til en del moralske sammenstød mellem nøgenbadere og badetøjsbærere. Strandene blev opdelt i fribadestrande

og almindelige strande. Det var antallet, der afgjorde størrelsen, og kampene endte i en syntese. Alle kunne nu gøre, som de havde lyst til. Det var ikke længere muligt at anmelde en person til politiet, fordi vedkommende gik uden tøj.

Naturisternes mål blev en realitet.

For så vidt overflødiggjorde de sig selv. Hvorfor tage til en naturistplads, når man kan gå uden tøj i Tisvildeleje?

Mere end naturisme

Men Nordisk Solsport både var og er meget andet end naturisme. Det er således stadig forbudt at ryge og nyde alkohol på Hyldeholm. På andre naturistpladser er det oftest tilladt. Men hvad er frihed og nøgenhed uden sundhed? Det er jo ikke bare en formsag, at gå uden tøj, det er en lille del af et større betydningsfuldt indhold. Det er en livsstil at leve sundt. Naturismen er en sundhedsbevægelse, - oprindeligt i al fald. Af samme grund er gymnastik, svømning og sport selvskrævede aktiviteter. Det er ikke noget, man diskuterer, det er noget man gør, det er det, man kommer for.

Vegetarismen har aldrig vundet fuldstændigt indpas på Naturistpladserne, omend der nok er flere der, end på andre campingpladser. På Hyldeholm er det kun Søren og Eila, der er vegetarer, men de er til gengæld så sunde som nogen.

Men det er ikke kun inden for solsport og vegetarisme, at medlemmerne af Nordisk Solsport og dermed af Hyldeholm har været pionerer. Selve samfundsformen er lige så epokegørende. Alle medlemmerne har således lige meget at sige. Øen ejes i fællesskab, og alle står sammen om vedligeholdelser og udvidelser, så godt de formår. Fællesskabet omkring øen er tæt, og selv om der er udskiftning af medlemmer, så overlever netop sammenholdet. Mange har da også været aktive i 30-40 år.

Tilbage igen

Naturligvis er Hyldeholm underlagt de almindelige tendenser i samfundet, så når danskerne begynder at få sommerhuse og villaer, råd til at rejse længere væk, og i det hele taget får mere at se til, så er det som om øen bliver for lille. Der kommer ikke så mange mere. Det en gang så fantastiske - næsten utopiske samfund - mister noget af sin sær egenhed. Det, der var forargeligt og umuligt dengang, er nu efter 50 år blevet almindeligt akcepteret.

På den anden side er der plads til 3 generationer og mange af dem kommer der trofast. De yngste er ikke i tvivl om at Hyldeholm er et lille paradys, og at Søren og Eila er nogle af de rigeste i verden. Det er jo dem, der har skabt øen, og selv om de har testamenteret Hyldeholm til foreningen Nordisk Solsport, så er det deres værk. Det er dem, der har skabt et lille alternativt samfund.

Ude i Roskilde Fjord
på en lille ø der bor
Søren og Eila og mange andre
der elsker at bade og lege og vandre.

Naturistøen Hyldeholm i Røskilde Fjord har været bar i mere end én forstand:

Da den blev lejet for 50 år siden, var den nøgen og flad. Senere da vegetationen blev indført og hytterne bygget, gik menneskene bare rundt på øen.

Hyldeholm - bare en ø, er på én gang en skitse af øens tilblivelse, samtidig med at det er beretningen om Danmarks første naturistsamfund.

Forfatteren Leif Hierwagen har livet igennem sely været en del af dette lille samfund.

